

Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg
Christiansborg

28. september 2020

Svar på Børne- og Undervisningsudvalgets spørgsmål nr. 413 (Alm. del) af 3. juli 2020 stillet efter ønske fra Ellen Trane Nørby (V)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse, evt. med bidrag fra finansministeriet, hvad det vil koste i direkte omkostninger/besparelser for staten, hvis halvdelen af de elever, der i dag tager en STX i stedet tager en EUX-uddannelse, og vil ministeren videre oplyse, hvad det vil betyde for BNP på henholdsvis kort og lang sigt?

Svar

Hvis halvdelen af de elever, der i dag gennemfører en stx-uddannelse i stedet gennemfører en eux, vil de direkte omkostninger/besparelser for staten først og fremmest kunne henføres til forskelle i udgifter til taxametre og SU for de to elevgrupper.

I *tabel 1* er angivet stiliserede eksempler på de direkte statslige udgifter for hhv. en gennemsnitlig stx-elev og en gennemsnitlig eux-elev for et helt uddannelsesforløb.

Tabel 1	
Direkte statslige udgifter til en gennemsnitlig stx-elev og eux-elev	
Udgifter til en stx-elev (3 år)	240.600
- Udgifter taxametre	219.900
- Udgifter SU (før tilbageløb)	20.700
Udgifter til en eux-elev (4 ¾ år)	195.380
- Udgifter taxametre	191.680
- Udgifter SU (før tilbageløb)	3.700

Anm.: Fvs. den gennemsnitlige eux-elev er der taget udgangspunkt i en eux-elev, der kommer direkte fra grundskolen og efterfølgende har 40 ugers grundforløb i år 1 og år 2 og dernæst har knap 60 ugers skoleundervisning fordelt over de efterfølgende 4 år. Der er dertil taget udgangspunkt i, at en gennemsnitlig eux tager ca. 4 ¾ år. Endelig er der taget udgangspunkt i eux-elever, der har en uddannelsesaftale. Parallelt hertil er der taget udgangspunkt i en gennemsnitlig stx-elev, der kommer direkte fra grundskolen.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet.

Således er de direkte udgifter for staten til at uddanne en gennemsnitlig stx-elev ca. 240.600 kr., mens den tilsvarende udgift til en gennemsnitlig eux-elev er ca. 195.400 kr.

De lavere gennemsnitlige statslige udgifter til eux-elever afspejler navnlig, at arbejdsgiverne afholder en række udgifter under eux-uddannelsen, herunder elevløn. Arbejdsgivernes udgifter til elevløn under skoleperioderne refunderes via Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB), ligesom at eux-elevs skolepraktikydelse også finansieres via AUB. Disse udgifter fremgår ikke af *tabel 1*.

Det skal i den forbindelse understreges, at der i *tabel 1* er tale om gennemsnitlige elever og dermed gennemsnitlige udgifter. Særligt for så vidt angår eux-elever er der tale om en sammensat elevgruppe og forskellige uddannelser, hvor både varighed af uddannelsen samt antallet af skoleuger i forbindelse med uddannelsen varierer betydeligt.

Hertil skal bemærkes, at eux-elever, der ikke har en uddannelsesaftale på deres hovedforløb, kan blive optaget i skolepraktik, hvilket vil indebære øgede statslige taxameterudgifter til skolepraktik, som ikke er medtaget i *tabel 1*.

I 2019 var der 28.800 personer, der færdiggjorde en stx-uddannelse. Hvis halvdelen af disse i stedet gennemførte en eux-uddannelse, ville det svare til en umiddelbar reduktion i statslige udgifter til taxametre og SU på ca. 650 mio. kr.

Det skal understreges, at beregningen kun dækker over de direkte statslige udgifter til taxametre og SU (før tilbageløb). En så omfattende ændring af uddannelsessystemet, som der spørges til, vil bl.a. stille store krav til antallet af praktikpladser. Hvis dette krav skal imødekommes ved anvendelse af skolepraktik vil det eksempelvis øge de statslige udgifter markant, *jf. overfor*.

Hvis et større antal elever gennemfører en eux-uddannelse frem for en stx-uddannelse – og ellers har uændret uddannelsesadfærd efterfølgende – må det forventes at medføre længerevarende uddannelsesforløb og dermed en senere indtræden på arbejdsmarkedet for de omfattede elever. Det vil alt andet lige reducere arbejdsudbuddet og dermed strukturelt BNP.

Der vil dog være tale om en kortere vej gennem uddannelsessystemet for de elever, der efter afsluttet stx-uddannelse efterfølgende ellers ville have gennemført en erhvervsuddannelse.

Hvis forslaget betyder, at færre elever efterfølgende vil gennemføre en videregående uddannelse, vil det betyde kortere uddannelsesforløb for de omfattede personer, men også et lavere gennemsnitligt lønafkast og produktivitet.

For den store gruppe af elever med afsluttet stx-uddannelse, der efterfølgende gennemfører en videregående uddannelse, vil en øget anvendelse af eux-uddannelsen frem for stx-uddannelsen forlænge deres samlede uddannelsesforløb.

Det er ikke muligt at kvantificere BNP-virkningerne af forslaget, selvom de umiddelbart vurderes som negative, *jf. betragtningerne ovenfor*. At en kvantificering ikke er mulig skyldes bl.a. at eux er en relativt ny uddannelse, hvorfor der ikke er solidt grundlag for at vurdere eux-elevers videre uddannelses- og arbejdsmarkedsmarkedsadfærd, herunder beskæftigelsesomfang og løn.

Det skal afsluttende bemærkes, at strukturelt BNP ikke kun påvirkes negativt af forlængede uddannelsesforløb og senere gennemsnitlig indtræden på arbejdsmarkedet. Hvis en så omfattende anvendelse af eux-uddannelsen fremfor stx-uddannelsen leder til, at færre gennemfører en videregående uddannelse, vil det også kunne reducere strukturelt BNP grundet et lavere uddannelsesniveau, *jf. ovenfor*. Det afspejler, at løn og beskæftigelsesomfang generelt er stigende med arbejdsstyrkens uddannelsesniveau.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister